

Sygn. akt: II AKa 365/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 marca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Robert Kirejew (spr.)
Sędziowie	SA Wojciech Paluch SA Wojciech Kopczyński
Protokolant	Agnieszka Bargiel

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Częstochowie Bożeny Oblińskiej

po rozpoznaniu w dniu 11 marca 2022 r. sprawy

L. C., s. W. i M., ur. (...) w K.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie

z dnia 1 czerwca 2021 roku, sygn. akt II Ko 119/19

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zwalnia wnioskodawcę od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego, obciążając nimi Skarb Państwa.

SSA Wojciech Paluch SSA Robert Kirejew SSA Wojciech Kopczyński

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 365/21
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	

1. **CZĘŚĆ WSTĘPNA**

1.1. **Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji**

Wyrok Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 1 czerwca 2021 r., sygn. akt II Ko 119/19

1.2. **Podmiot wnoszący apelację**

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. **Granice zaskarżenia**

1.1.1. **Kierunek i zakres zaskarżenia**

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.1.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. **Wnioski**

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

1.5. Ustalenie faktów

1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

1.6. Ocena dowodów

1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiąże o powodach uznania dowodu

<p>1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>		
<p>Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2</p>	<p>Dowód</p>	<p>Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu</p>

<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Zarzut</p>	
<p>3.1.</p>	<p>Zarzut z apelacji pełnomocnika wnioskodawcy: obraży przepisów postępowania tj. art. 552 § 1 k.p.k. poprzez błędne i przedwczesne przyjęcie, iż w stosunku do wnioskodawcy nie zachodzą przesłanki wskazane w tym przepisie, ponieważ wnioskodawca dochodzi odszkodowania i zadośćuczynienia za wykonywanie kary orzeczonej prawomocnym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Częstochowie sygn. akt IV K 708/11, a żaden z wyroków jednostkowych objętych w/w wyrokiem łącznym nie został uchylony ani zmieniony, w sytuacji gdy Sąd Okręgowy w Częstochowie nie ustalał treści rozstrzygnięcia zapadłego w związku z wyrokiem Sądu Najwyższego z dn. 6.02.2020 r. sygn. akt II KK 2/20,</p> <p>co skutkowało:</p> <p>błędem w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a to poprzez zaniechanie ustalenia,</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>

	<p>czy w związku z treścią wyroku Sądu Najwyższego z dn. 6.02.2020 r. sygn. akt II KK 2/20, doszło do uniewinnienia, skazania wnioskodawcy na łagodniejszą karę albo umorzenia postępowania na podstawie okoliczności, która nie została uwzględniona we wcześniejszym postępowaniu w wyniku postępowania kasacyjnego, postępowania zainicjowanego skargą nadzwyczajną albo wznowienia postępowania, mający wpływ na zaskarżone orzeczenie poprzez oddalenie wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Sąd Apelacyjny po przeprowadzeniu kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku stwierdził, że nie ma podstaw do uwzględnienia środka odwoławczego wniesionego na korzyść wnioskodawcy, gdyż L. C. nie był ani przez chwilę bezzasadnie pozbawiony wolności, sąd I instancji prawidłowo uznał, że nie zachodzą żadne przesłanki ujęte w art. 552 § 1 i 2 k.p.k. dla zasądzenia zadośćuczynienia bądź odszkodowania w tym trybie, a argumentacja przedstawiona przez pełnomocnika w apelacji nie była zasadna.</p> <p>Jak wynika z prawidłowych ustaleń faktycznych sądu I instancji, w stosunku do L. C. Sąd Rejonowy w Częstochowie wydał wyrok łączny z dnia 10 maja 2012 r., sygn. akt IV K 708/11, którym w punkcie 1 połączył kary pozbawienia wolności orzeczone wobec wnioskodawcy trzynastoma wymienionymi tam jednostkowymi wyrokami skazującymi i wymierzył</p>		

karę łączną 8 lat pozbawienia wolności, natomiast w punkcie 2 połączył 7 innych kar pozbawienia wolności orzeczonych wobec L. C. wskazanymi w tym punkcie wyrokami jednostkowymi, wymierzając mu drugą karę łączną - 7 lat pozbawienia wolności. Ponieważ z uwagi na kolejne prawomocne skazania L. C. zasła potrzeba wydania nowego wyroku łącznego, Sąd Okręgowy w Łodzi w dniu 17 października 2017 r., w sprawie o sygn. akt XVIII K 158/16, wydał wyrok łączny, którym połączył kary jednostkowe pozbawienia wolności połączone wcześniej wydanym wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Częstochowie, sygn. akt IV K 708/11, a także kary pozbawienia wolności, na które L. C. skazany został trzema dalszymi wyrokami, jak również karę 12 miesięcy ograniczenia wolności wymierzoną wnioskodawcy wyrokiem Sądu Rejonowego w Łowiczu z dnia 31 maja 2016 r., sygn. akt II K 162/16. Ze względu na fakt, że objęcie węzłem kary łącznej także tej ostatnio wymienionej kary ograniczenia wolności było w istotnym stopniu wadliwe, gdyż nie respektowało zasady specjalności, o której mowa w art. 607e § 1 k.p.k., korzystania z której skazany się nie zrzekł, najpierw zarządzeniem sędziego S.O. w Łodzi z dnia 7 maja 2018 r. stwierdzono, że wyrok łączny tegoż Sądu z dnia 17.10.2017 r., sygn. akt XVIII K 158/16, utracił moc, a następnie zarządzeniem z dnia 15 października 2018 r. dokonano reasumpcji wcześniejszego zarządzenia, stwierdzając, że ww. wyrok łączny S.O. w Łodzi nie podlega wykonaniu, natomiast zarządzono wykonanie w stosunku do L. C. wyroków jednostkowych wymienionych w

orzeczonego wyroku łącznym S. O. w Łodzi, w tym w pierwszej kolejności kar łącznych orzeczonych wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w Częstochowie z dnia 10 maja 2012 r., sygn. akt IV K 708/11. Po rozpoznaniu kasacji Sąd Najwyższy wyrokiem z 6 lutego 2020 r., sygn. akt II KK 2/20, ostatecznie uchylił wyrok łączny Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17.10.2017 r., sygn. akt XVIII K 158/16, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

Wnioskodawca L. C. domagał się zadośćuczynienia i odszkodowania za wykonanie kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym S.R. w Częstochowie, sygn. akt IV K 708/11, w okresie od 7 maja 2018 r. do 6 lutego 2020 r., wskazując, że ten wyrok łączny został "wchłonięty" przez późniejszy wyrok łączny Sądu Okręgowego w Łodzi, sygn. akt XVIII K 158/16.

Zauważyć wypada, że zgodnie ze stanowiskiem wyrażonym w wyroku Sądu Najwyższego z 4 czerwca 2004 r. (sygn. II KK 394/03, LEX nr 126659), akceptowanym w późniejszym orzecznictwie, w tym w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2012 r. (sygn. I KZP 15/12, OSNKW z 2012 r., nr 11, poz. 111), wyrok łączny, który utracił moc w następstwie wydania nowego, prawomocnego wyroku łącznego, wypada na stałe z obrotu prawnego i nie odzyskuje już mocy nawet w razie uchylecia w postępowaniu karnym tego nowego wyroku łącznego i np. umorzenia postępowania w przedmiocie jego wydania. Na skutek wymienionych wyżej zarządzeń, a następnie kasatoryjnego wyroku Sądu Najwyższego wyrok łączny S.O. w Łodzi z dnia 17.10.2017 r.,

sygn. akt XVIII K 158/16, został trwale usunięty z obrotu prawnego, co jednak zgodnie z przytoczonym poglądem nie powinno prowadzić do niejako "odzyskania mocy" wyroku łącznego S.R. w Częstochowie, sygn. akt IV K 708/11 i wprowadzenia do wykonania kar łącznych pozbawienia wolności orzeczonych nim wobec L. C.. Nie oznacza to bynajmniej, że od 7 maja 2018 r. do 6 lutego 2020 r. wnioskodawca był bezprawnie pozbawiony wolności, gdyż do wykonania w takiej sytuacji powinny zostać mu wprowadzone kolejno (po dokonaniu stosownych zaliczeń) wszystkie 20 kar jednostkowych pozbawienia wolności objętych wyrokiem łącznym S.R. w Częstochowie, sygn. akt IV K 708/11, który w myśl art. 575 § 1 k.p.k. nieodwracalnie utracił moc. Dlatego nie można potwierdzić zasadności roszczeń o zadośćuczynienie i odszkodowanie wysuwanych przez L. C. w związku z jego pozbawieniem wolności w okresie następującym po wydaniu wspomnianego wyżej zarządzenia z dnia 7 maja 2018 r.

Prawidłowo też sąd I instancji orzekający w niniejszej sprawie stwierdził, że nie ma podstaw do uwzględnienia wniosku L. C. na podstawie przepisów art. 552 k.p.k., gdyż w stosunku do żadnego ze skazań L. C. wyrokami, których dotyczy niniejsze postępowanie, w szczególności co do żadnego z wyroków jednostkowych objętych wyrokiem łącznym S.R. w Częstochowie, sygn. akt IV K 708/11, nie nastąpiło uniewinnienie wnioskodawcy bądź skazanie na łagodniejszą karę na skutek wznowienia postępowania, kasacji lub skargi nadzwyczajnej, jak również nie umorzono wobec niego żadnego z postępowań

karnych objętych tymi wyrokami wskutek okoliczności, których nie uwzględniono we wcześniejszym postępowaniu, w związku z czym miałyby wobec niego być wykonywana całość lub część kary, której nie powinien był ponieść. Nie wystąpiły więc w tym przypadku podstawy do żądania zadośćuczynienia bądź odszkodowania wymienione w art. 552 § 1 i 2 k.p.k., a złożony wniosek nie dotyczył roszczeń związanych ze stosowaniem środka zabezpieczającego czy niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania, więc nie zachodziły również podstawy żądania odszkodowania wymienione w art. 552 § 3 lub 4 k.p.k. Trafnie więc Sąd Okręgowy w Częstochowie zaskarżonym wyrokiem oddalił wniosek L. C., powołując za podstawę tego rozstrzygnięcia przepis art. 552 § 1 k.p.k. a contrario.

Nie zasługuje na uwzględnienie zarzut odwoławczy podniesiony w apelacji pełnomocnika wnioskodawcy, albowiem sąd I instancji uwzględniał przy orzekaniu wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2020 r., sygn. akt II KK 2/20 oraz konsekwencje wynikające z wydania tego kasatoryjnego orzeczenia. Wiążą się one z koniecznością ponownego orzekania w przedmiocie wydania wyroku łącznego przez Sąd Okręgowy w Łodzi, obejmującego kary jednostkowe wymienione w wyroku łącznym tegoż Sądu uchylonym na skutek kasacji, lecz z pewnością w ramach tego ponownego postępowania sąd orzekający w przedmiocie wyroku łącznego nie będzie miał możliwości ingerencji w treść zapadłych względem L. C. prawomocnych jednostkowych wyroków skazujących. Innymi

słowy na skutek nieprawidłowości dotyczących wydanego przez S.O. w Łodzi wyroku łącznego z dnia 17.10.2017 r., sygn. akt XVIII K 158/16, jak również w rezultacie wprowadzenia do wykonania od dnia 7 maja 2018 r. kar łącznych orzeczonych wyrokiem łącznym S.R. w Częstochowie, sygn. akt IV K 708/11, który utracił moc, zamiast kar jednostkowych objętych tym wyrokiem, nie doszło do bezpodstawnego wykonywania wobec skazanego kary pozbawienia wolności, której nie powinien był odbywać. Sąd I instancji nie dopuścił się więc obrazy przepisu art. 552 § 1 k.p.k., ani też błędu w ustaleniach faktycznych przy orzekaniu w przedmiocie wniosku L. C. o zadośćuczynienie i odszkodowanie, wobec czego apelacja pełnomocnika wnioskodawcy nie mogła zostać uwzględniona.

Wniosek

O uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Częstochowie, ewentualnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uwzględnienie wniosku i zasądzenie na rzecz wnioskodawcy odszkodowania i zadośćuczynienia (wysokość odszkodowania i zadośćuczynienia wnioskodawca pozostawia do uznania sądu) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do zapłaty.

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Podniesiony zarzut odwoławczy nie był zasadny, więc nie było podstaw do uwzględnienia opartych na nim, sformułowanych alternatywnie, wniosków odwoławczych.	
---	--

4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	
4.1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Zaskarżony wyrok został utrzymany w mocy w całości.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Nie okazał się zasadny zarzut odwoławczy podniesiony w apelacji, a sąd odwoławczy nie stwierdził podstaw do ingerencji w zaskarżony wyrok z urzędu, poza granicami środka odwoławczego i podniesionego zarzutu.	
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

1.9. <i>Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji</i>		
1.1.7. <i>Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia</i>		
5.3.1.1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
1.1.8. <i>Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania</i>		
1.10. <i>Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku</i>		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. <i>Koszty Procesu</i>		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
2	Sąd zwolnił wnioskodawcę od ponoszenia kosztów sądowych postępowania odwoławczego na podstawie przepisu art. 624 § 1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k., uznając, że ich uiszczenie byłoby dla wnioskodawcy nazbyt uciążliwe z uwagi na jego niekorzystną sytuację majątkową oraz konieczność odbywania długoletnich kar pozbawienia wolności.

7. PODPIS

S.S.A. Wojciech Paluch S.S.A. Robert Kirejew S.S.A. Wojciech Kopczyński

1.11. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	1	
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Rozstrzygnięcie oddalające wniosek o zadośćuczynienie i odszkodowanie za wykonanie w okresie od 7 maja 2018 r. do 6 lutego 2020 r. kary łącznej pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 10 maja 2012 r., sygn. akt IV K 708/11.	
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	

# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		

#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana